

VZŤAH K PREDPISU:

[460/1992 Zb.](#) - čl.19 ods. 2, čl.44, čl.46 ods. 1

[209/1992 Zb.](#) - čl.8 ods. 1

[50/1976 Zb.](#) - §34 ods. 1, §37 ods. 1, ods. 2, §39, §3 ods. 4, §32 ods. 1, §46, §36 ods. 4

[501/2001 Z.z.](#)

[85/1970 Zb.](#) - §2

[237/2000 Z.z.](#);

JUDIKATÚRA

Číslo judikátu: 51/2002

© Ministerstvo spravodlivosti SR

č. 51/2002

NEOPRÁVNENÉ ZASAHOVANIE DO SÚKROMNÉHO A RODINNÉHO ŽIVOTA

Neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života nie je rozhodnutie o umiestnení stavby.

(Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 22/02 zo 6. marca 2002)

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 6. marca 2002 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť Ing. P. P., bytom B. B., A. M., bytom B. B., Ing. arch. Ľ. P., bytom B. B., a Združenia "Za dôstojnú Radvaň" so sídlom B. B., zaregistrovaného 7. júna 2001, zastúpených advokátom JUDr. J. H., B. B., vo veci porušenia ich základných práv upravených v čl. 19 ods. 2, čl. 44 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím Okresného úradu v Banskej Bystrici, odboru životného prostredia, č. 2001/02123/8KB, ev. č. 82/2001, zo 4. júla 2001 o umiestnení stavby Čerpacia stanica PHM Banská Bystrica - Radvaň 2. stavba a takto

rozhodol:

1. Ústavnú sťažnosť P. P., Ing. arch. Ľ. P., A. M. a Združenia "Za dôstojnú Radvaň" v časti o porušení základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života upraveného v čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj základného práva na priaznivé životné prostredie upraveného v čl. 44 Ústavy Slovenskej republiky rozhodnutím Okresného úradu v Banskej Bystrici, odboru životného prostredia, č. 2001/02123/8KB, ev. č. 82/2001, zo 4. júla 2001 o umiestnení stavby Čerpacia stanica PHM Banská Bystrica - Radvaň 2. stavba odmieta z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.
2. Ústavnú sťažnosť P. P., Ing. arch. Ľ. P., A. M. a Združenia "Za dôstojnú Radvaň" v časti o porušení základného práva na súdnu a inú právnu ochranu upraveného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozhodnutím Okresného úradu v Banskej Bystrici, odboru životného prostredia, č. 2001/02123/8KB, ev. č. 82/2001, zo 4. júla 2001 o umiestnení stavby Čerpacia stanica PHM Banská Bystrica - Radvaň 2. stavba prijíma na ďalšie konanie.
3. Návrhu na odloženie vykonateľnosti rozhodnutia Okresného úradu v Banskej Bystrici, odboru životného prostredia, č. 2001/02123/8KB, ev. č. 82/2001, o umiestnení stavby Čerpacia stanica PHM Banská Bystrica - Radvaň 2. stavba nevyhovuje.

**

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len "ústavný súd") bola 7. novembra 2001 doručená ústavná sťažnosť P. P., bytom bytom B. B., A. M., bytom B. B., Ing. arch. Ľ. P., bytom B. B., a Združenia "Za dôstojnú Radvaň" so sídlom B. B., zaregistrovaného 7. júna 2001 (ďalej len "navrhovatelia"), zastúpených JUDr. J. H., advokátom, B. B.

Obsahom ústavnej sťažnosti je návrh na vyslovenie porušenia základného práva na priaznivé životné prostredie upraveného v čl. 44 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len "ústava"), ako aj vyslovenie porušenia základného práva P. P., Ing. arch. Ľ. P. a A. M. na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života upraveného v čl. 19 ods. 2 ústavy a v čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len "Dohovor") a základného práva na súdnu a inú právnu ochranu upraveného v čl. 46 ods. 1 ústavy, a to rozhodnutím Okresného úradu v Banskej Bystrici, odboru životného prostredia, č. 2001/02123/8KB, ev. č. 82/2001, zo 4. júla 2001 o umiestnení stavby Čerpacia stanica PHM Banská Bystrica - Radvaň 2. stavba.

Navrhovatelia požadujú zrušiť vyššie uvedené rozhodnutie a prerokovať vec prednostne aplikujúc § 26 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len "zákon o ústavnom súde") vzhľadom na to, že podľa doplnenia ústavnej sťažnosti doručeného ústavnému súdu 7. januára 2002 v nadväznosti na uvedené rozhodnutie o umiestnení stavby Okresný úrad v Banskej Bystrici, odbor životného prostredia, 17. decembra 2001 vydal stavebné povolenie na čerpaciu stanicu PHM Banská Bystrica - Radvaň 2. stavba.

Navrhovatelia tiež požadujú odloženie vykonateľnosti rozhodnutia podľa § 55 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Navrhovatelia podanie ústavnej sťažnosti odôvodnili tým, že v územnom konaní - v konaní o umiestnení stavby uskutočnenom Okresným úradom v Banskej Bystrici, odborom životného prostredia (ďalej len "Okresný úrad"), neboli účastníkmi tohto konania, hoci podľa ich názoru nimi mali byť, lebo sa cítia byť osobami spadajúcimi do okruhu osôb uvedených v § 34 ods. 1 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a o stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len "stavebný zákon") vzhľadom na to, že byty, ktorých sú vlastníkami, sú v bezprostrednej blízkosti budúcej čerpacej stanice pohonných hmôt.

Navrhovatelia namietajú neústavný a nezákonný postup Okresného úradu, a to v rozpore:

- s § 37 ods. 1, 2 a s § 39 stavebného zákona tým, že nevychádzal z územného plánu a nepreskúmal súlad návrhu na rozhodnutie s predchádzajúcimi rozhodnutiami o území,
- s § 3 ods. 4, s § 32 ods. 1 a s § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok), v ktorých je premietnutá zásada objektívnej pravdy, čím sa vytvorila možnosť nereparovateľného zásahu do životného prostredia, a tým došlo k porušeniu základného práva navrhovateľov upraveného v čl. 44 ústavy.

Podľa navrhovateľov tým, že rozhodnutie Okresného úradu je v rozpore s viacerými ustanoveniami stavebného zákona a stavebného poriadku, nie je splnený prvý predpoklad možného obmedzenia práva na súkromie, ktorý dovoľuje ústava a Dohovor (čl. 2 ods. 3 ústavy a čl. 8 ods. 2 Dohovoru).

Navrhovatelia sú toho názoru, že jediným účinným spôsobom uplatňovania subjektívnych práv navrhovateľov v predmetnej veci je ich uplatňovanie z pozície účastníkov konania. Hoci sa navrhovatelia domáhali, aby Okresný úrad rozhodol o tom, či sú účastníkmi konania, doteraz tak neurobil, čím podľa navrhovateľov porušil ich základné právo na súdnu a inú právnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy, čo je aj v rozpore s čl. 1 ods. 1 ústavy.

Zo spisovej dokumentácie predloženej ústavnému súdu navrhovateľom vyplynulo nasledovné:

- 7. 6. 2001 - zaregistrovanie občianskeho združenia "Za dôstojnú Radvaň"
- 20. 6. 2001 - podanie návrhu na vydanie rozhodnutia o umiestnení stavby "Čerpacia stanica PHM Banská Bystrica - Radvaň 2".
- 4. 7. 2001 - rozhodnutie Okresného úradu o umiestnení stavby
- 6. 7. 2001 - nadobudnutie právoplatnosti rozhodnutia o umiestnení stavby
- 26. 7. 2001 - navrhovateľ sa dozvedel o rozhodnutí o umiestnení stavby
- 31. 7. 2001 - navrhovateľ podal odvolanie na Okresný úrad
- 6. 8. 2001 - navrhovateľovi bola doručená odpoveď z Okresného úradu o riešení veci v mimoodvolacom konaní a o nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia o umiestnení stavby
- 21. 8. 2001 - podanie námietok navrhovateľa na Okresný úrad
- 24. 9. 2001 - list Krajského úradu v Banskej Bystrici obsahujúci výzvu na zaplatenie správneho poplatku za preskúmanie rozhodnutia v mimoodvolacom konaní
- 26. 9. 2001 - doručenie tohto listu
- 3. 12. 2001 - podanie návrhu stavebníka SHELL Slovakia, s. r. o., na stavbu čerpaciej stanice
- 17. 12. 2001 - Okresný úrad vydal stavebné povolenie na čerpaciu stanicu PHM Banská Bystrica - Radvaň 2. Stavba

Ústavnému súdu bol 21. februára 2002 doručený návrh spoločnosti SHELL Slovakia, s. r. o., Bratislava na priznanie postavenia vedľajšieho účastníka konania na strane odporcu.

II.

Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti poskytuje ochranu základným právam a slobodám fyzických osôb a právnických osôb. V súlade s týmto rozhoduje o ústavných sťažnostiach doručených ústavnému súdu do 31. decembra 2001 podľa čl. 127 ústavy platného do 31. decembra 2001 proti právoplatným rozhodnutiam miestnych orgánov štátnej správy, ktorými boli porušené základné práva a slobody občanov, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodoval iný súd. Navrhovatelia označili rozhodnutie Okresného úradu č. 2001/02123/8KP, ev. č. 82/2001, o umiestnení stavby Čerpacia stanica PHM Banská Bystrica - Radvaň 2. stavba (ďalej len "rozhodnutie o umiestnení stavby") za rozhodnutie orgánu miestnej štátnej správy, ktorým malo dôjsť k porušeniu ich základných práv a slobôd upravených v čl. 19 ods. 2, čl. 44 a čl. 46 ods. 1 ústavy a v čl. 8 ods. 1 Dohovoru.

Ďalšou podmienkou je, že o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Splnenie potrebnej príslušnosti ústavného súdu na konanie dokumentovali navrhovatelia tým, že podľa § 248 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku sú z preskúmania súdom vylúčené rozhodnutia správnych orgánov vydané na základe prílohy A, ktorá je súčasťou Občianskeho súdneho poriadku. V prílohe A boli do novely Občianskeho súdneho poriadku, t. j. do 1. januára 2002 (zákon č. 501/2001 Z. z.) vylúčené zo súdneho preskúmania rozhodnutia (všeobecnými súdmi) aj územné rozhodnutia o umiestnení stavby (s výnimkou jednoduchých stavieb podľa § 2 vyhlášky Federálneho ministerstva

pre technický a investičný rozvoj č. 85/1976 Zb. o podrobnejšej úprave územného konania a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov - táto bola zrušená zákonom č. 237/2000 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorým sa realizoval stavebný zákon).

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy však z právomoci súdu (všeobecného alebo ústavného) nesmie byť vylúčené preskúmavanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd. Z tohto dôvodu ústavný súd skúmal, či označeným rozhodnutím mohlo dôjsť k porušeniu základných práv, ktoré navrhovatelia označili vo svojej ústavnej sťažnosti.

1. Porušenie základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života upraveného v čl. 19 ods. 2 ústavy a čl. 8 ods. 1 Dohovoru a porušenie základného práva na priaznivé životné prostredie upravené v čl. 44 ods. 1 ústavy rozhodnutím o umiestnení stavby

Základnou otázkou, ktorú ústavný súd v tejto súvislosti riešil, bola otázka, či územné konanie - konanie o umiestnení stavby je spôsobilé porušiť základné práva navrhovateľov na priaznivé životné prostredie. Rozhodujúcim kritériom pre toto posúdenie je podľa názoru ústavného súdu charakter rozhodnutia o umiestnení stavby. Podľa § 39a ods. 1 stavebného zákona rozhodnutím o umiestnení stavby sa určuje stavebný pozemok, umiestňuje sa stavba na ňom, určujú sa podmienky na umiestnenie stavby (vrátane požiadaviek na ochranu prírody a krajiny a na zabezpečenie starostlivosti o životné prostredie podľa § 39 ods. 2 stavebného zákona), určujú sa požiadavky na obsah projektovej dokumentácie a čas platnosti rozhodnutia. Z charakteristiky rozhodnutia o umiestnení stavby vyplýva, že ide o rozhodnutie, ktorým sa stavba priamo nerealizuje (k jej realizácii dochádza na základe stavebného povolenia - osobitného rozhodnutia vydaného v stavebnom konaní, resp. na základe ohlásenia stavebnému úradu v určitých zákonom ustanovených prípadoch), t. j. k porušeniu práva na priaznivé životné prostredie týmto rozhodnutím nemôže reálne dôjsť. Ústavný súd preto uzavrel, že v tejto časti je ústavná sťažnosť navrhovateľov zjavne neopodstatnená, a odmietol ju podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd pri posudzovaní možnosti porušenia základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života upraveného v čl. 19 ods. 2 ústavy a čl. 8 ods. 1 Dohovoru vychádzal z už uvedeného charakteru rozhodnutia o umiestnení stavby, ktoré nezakladá bezprostredné porušenie ani ďalšieho uvedeného základného práva, aj keď vytvára možnosť pre prijatie ďalšieho rozhodnutia, ktoré sa môže dotknúť súkromného a rodinného života fyzických osôb (časti navrhovateľov) ako každé rozhodnutie s právnymi účinkami. Ústavný súd už konštatoval, že porušenie práv priznaných v čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy nemôže nastať rozhodnutím štátneho orgánu, ktorým tento orgán uplatní svoju právomoc (I. ÚS 22/94). Pritom čl. 19 ods. 2 nezaručuje ochranu súkromného a rodinného života pred akýmkoľvek zasahovaním. Zaručuje ochranu len pred takým zasahovaním, ktoré je neoprávnené (II. ÚS 7/99).

Rozhodnutie o umiestnení stavby však reálne do narušenia práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života nezasahuje, vytvára sa ním len právny základ pre rozhodnutie o realizácii stavby, ku ktorej môže, ale nemusí v budúcnosti ani dôjsť. Vyplýva to aj z časovej platnosti rozhodnutia o umiestnení stavby. Na základe týchto skutočností ústavný súd uzavrel, že aj v tejto časti je ústavná sťažnosť navrhovateľov zjavne neopodstatnená a odmietol ju podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2. Porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu upraveného v čl. 46 ods. 1 ústavy

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní tejto časti ústavnej sťažnosti navrhovateľov vychádzal z toho, že navrhovatelia v ústavnej sťažnosti uviedli, že sa domáhali byť účastníkmi konania, avšak Okresný úrad ich podľa nimi predložených listinných dokumentov za účastníkov tohto konania neuznal ani neoznámil začatie konania o umiestnení stavby verejnou vyhláškou, tak ako to upravuje § 36 ods. 4 stavebného zákona, a ani dodatočne nerozhodol o účasti navrhovateľov na konaní, čoho sa podľa svojho vyjadrenia domáhali.

Podľa informácie navrhovateľov Okresný úrad 17. decembra 2001 vydal stavebné povolenie č. 2001/03815/8KB ev. č. 490/2001 pre SHELL Slovakia, s. r. o., Bratislava na základe ich žiadosti z 3. decembra 2001. Navrhovatelia kladú do súvislosti vydanie stavebného povolenia s rozhodnutím o umiestnení stavby, ktorého realizáciou by podľa nich malo dôjsť k porušeniu ich základných práv upravených v čl. 19 ods. 2 a čl. 44 ústavy, ako aj v čl. 8 ods. 1 Dohovoru.

Ústavný súd pri posúdení tejto časti ústavnej sťažnosti dospel k záveru, že táto časť ústavnej sťažnosti navrhovateľov vyvoláva také otázky, ktoré nemožno uzavrieť pri predbežnom prerokovaní. Keďže nie sú dôvody na odmietnutie ústavnej sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ústavný súd v tejto časti prijal ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie.

3. Odloženie vykonateľnosti rozhodnutia

Vzhľadom na charakter rozhodnutia o umiestnení stavby, ktorého vykonateľnosť nastupuje nadobudnutím právoplatnosti tohto rozhodnutia, ústavný súd nevyhovel návrhu navrhovateľov odložiť vykonateľnosť rozhodnutia Okresného úradu o umiestnení stavby podľa § 55 ods. 2 zákona o ústavnom súde.